

STM 1928

Ett festtal av Jacob Tengström

Jämte inledande anmärkningar

Av Otto Andersson

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska samfundet för musikkforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat tillåtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upphovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela databasen.

ETT FESTTAL AV JACOB TENGSTRÖM

JÄMTE INLEDANDE ANMÄRKNINGAR MEDDELAT

Av OTTO ANDERSSON (Åbo)

Bland de festtal, med vilka Åbo musikaliska sällskaps årssammankomster på Gustaf III:s födelsedag den 24 januari celebrerades under sällskapetets hela 18-åriga tillvaro (1790—1808), utgöra de, som höllas av dåvarande teologie professorn vid Åbo Akademi JACOB TENGSTRÖM, de märkligaste, så vitt man kan bedöma av de åtta tal, som finnas bevarade.¹ Tengström hade, såsom jag på annat ställe framhållit², ivrigt deltagit i sällskapetets organisation och verkade många år såsom dess sekreterare. Det är ingen överdrift att säga, att han under hela 1790-talet var den drivande kraften inom sällskapet: initiativrik, energisk och tonkonsten varmt hängiven. Hans outtröttliga arbete för sällskapetets förkovran får sin förklaring inte bara av hans musikaliska läggning och hängivna idkande av tonkonsten på ett av tidens älsklingsinstrument, flöjttraversière, utan fastmer av hans uppfattning av denna konsterts stora betydelse för höjandet och utvecklandet av folkets hela andliga liv. För denna sin uppfattning gav han uttryck flerfaldiga gånger, framför allt i sitt stora tal på sällskapetets första årsfest 1791, då han valt ämnet: "Om musikens verkan på en nations seder och tänkesätt."

Han var icke främmande för tidens oratoriska schabloner; han skattade, han som andra, åt den dyrkan av "smaken", som går igen i så mycket av det Gustavianska tidevarvets viltherhet och vältalighet. Men han ägde tillräckligt av historiskt kunnande och personlig kraft, för att ge sina tal den

prägel av självständighet och fördjupning, som jämte framställningens bredd och värdighet än i dag verka imponerande.

Tengström var vid sitt första framträdande som festtalare inför musikaliska sällskapet ingen nybörjare. Redan tio år tidigare hade han väckt aktning, om icke uppseende i *Utile dulci* genom sitt festtal "Om det höga i skaldekonsten". Där skymta idéer och tankar, vilka uppenbarligen gå tillbaka till läromästare, sådana som Rousseau och Sulzer. Men dessa idéer verka mognade och uppfriskade i Tengströms formulering. Varje nytt decennium gav nya impulser och den miljö, i vilken Tengström framträdde, hade sina särdrag.

Dessutom fruktade inte Tengström att komma fram med egna idéer. Varje tvivel i den vägen skingras, då man lär känna hans andel i den diskussion, som ägde rum i Åbo Akademis konsistorium 1790 till följd av att Tengström vid sin installation anlitat en privat orkester med förbigående av Akademiens musikdirektör Johan Petter Lenning. Denna strid — den har kallats musikstriden vid Åbo akademi — var det larmande förebudet till orkestermusikens framträdande i Finland, och man kan redan där i Porthans och Tengströms hållning skönja den målmedvetenhet, som skulle komma att behärska Åbo stads musikliv under återstoden av den svenska tiden. Tengström framlägger i sitt votum bestämda krav på förmåga att prestera musik "och tillika en musik som är enlig med en god smak och ej vanhedrande varken för Akademien, det högtidliga tillfället eller herr direktören själv". Han blir icke mildare, när han framlägger vådorna av att tonkonsten "faller i händerna på en idiot, som näppeligen känner *prima principia* av musiken", eller när han förklarar det naturliga i att studenterna icke vilja stå under "en klåpares direktion", varigenom musiken vid Akademien råkar i lägervall. Det är redan här något av en osedvanlig skärpa i Tengströms framträdande. Hans ord dikteras, säger han blygsamt, endast av uppriktig böjelse för en konst, den han allt ifrån yngre år "mera älskat än idkat" och den han "för mer än en orsak önskade bliva allmänna känd och älskad av vår akademiska ungdom", men vars uppkomst han nu ser hotad av "skräp, alldeles olämpliga åtminstone för de med så mycken rättvisa kallade fria konsterna". Det är således en yrkan på frihet för de andliga krafternas spel, en

¹ En förteckning över talen finnes i *Svensk Tidskrift för musikforskning* 1927, s. 113 f.

² Anf. st. s. 107 f.

yrkan som även av Porthan framställdes med icke mindre eftertryck.

Tengströms första tal i Musikaliska sällskapet, då det första arbetsåret hade gått till ända, bäres av en flammande entusiasm, förklarad genom den begynnande blomstringen och de ljusa framtidsutsikterna i hägnet av den konstälskande konungens spira.

Det ligger säkerligen mycket av äkta känsla i de högstämda ord, med vilka han enligt tidens sed hyllade konungen. Utan att behöva tillgripa överflödiga grannlåter kunde han säga om Gustaf III: "Honom hafwa alla de vackra konsterna; och deribland äfwen musiken, förnämligast att tacka för sin uppkomst, sin tillväxt, sitt nuvarande flor i vårt Fädernesland. Honom tillhör den äran, att genom den uppmuntran, det bifall och de belöningar, hwarmed desse konstens lycklige idkare hos oss från Tronen blifwit ihågkomne och hedrade, hafwa gifwit åt Sverige både kompositörer och virtuoser, som i alla avseenden kunna täfla med Europas första mästare, och att dymedelst äfwen till de avlägsna Landsorter i riket hafwa utspridit en mer allmän smak och kärlek för musikalska öfningar, än den någonsin förr i Sverige varit rådande." Tengströms hänförelse närdes även av den oväntade framgången sällskapet vunnit: "Wid Sällskapets första inrättning wågade dess Stiftare ingalunda hoppas det bifall och det frikostiga understöd, hwarmed en wördad allmänhet sedermera under hela det framfarna årets förlopp hedrade oss och dymedelst så kraftigt bidragit til befrämjandet av vårt goda ändamål. Wi kände alt för wäl vår egen ofullkomlighet och huru litet anspråk wi borde göra oss på den oförtjanta ynnest, hwarmed vår inrättning likväl blivitt emottagen. Men allmänheten har insett och godkänt vår avsikt, glömt våra brister och gifwit oss anledning att fortfara med ett försök, som då det bidrar til vårt och våra medborgares gemensamma nöje äfwen med tiden torde tjäna til båtнад för musiken och utbredande af mer smak och kärlek för detta så glada som nyttiga tidsfördrif."

I fortsättningen, när talaren kommer in på själva ämnet — musikens förmåga att omskapa och lyfta människornas seder och tänkesätt — möter man mycket av vad han framlagt i sitt förutnämnda tal i *Utile dulci*. Han utgår naturligtvis från

naturinflytelserna. Naturen har en egen förmåga att "röra" sinnet, förädla "smaken" och väcka "behag" — storm och skeppsbrott lika väl som utsikter över blommande ängar. Även om somt är förknippat med fasa och häpenhet, tycker han sig allestädes i naturen finna uttryck för det glada och leende, det vackra och höga: "Den skumma natten upplyst af stjärnornas dallrande sken är hög. Den försätter oss i en djup tystnad inom oss själfwa och uppfyller oss med heliga och allfwarsamma tankar. Dagen däremot är vacker och ger oss glada och flycktiga intryck." Detta är omissskänneligen en naturuppfattning i Rousseaus anda, med ett starkt framhävande av det inåtvända, drömlivet i motsats till den mera förståndsmässiga och reflekterande naturbetraktelsen. I enlighet med detta åskådningssätt uppdrager han också en skillnad mellan musiken och övriga konstarter, en skillnad som senare icke saknat anhängare bland filosofer och musikestetiker.

"Musiken rätt satt och utförd", säger han, "är således framför de öfriga vackra konsterna i synnerhet tjenlig att väcka själen ur sin dvala, utwickla oeh spänna dess fjädrar, ädla dess känslökrafter, tränga in i dett innersta hjärtat och att liksom bemäktiga sig hela vår warelse. Ett vackert skilderie, ett skönt kopparstick, en mäterlig statue måste länge och med upmärksamhet af en kännare betraktas innan de i själen kunna väcka någon rätt liflig rörelse; men en skön och känslöfull musik wärkar på hvar och en wäl organiserad människa med en hastig nästan omedelbar och mekanisk våldsamhet; själen intagen af den talande harmonien flyger liksom förtjust til örat, förlorar alla andra känslor och tyckes liksom glömma sig sjelf. Ju oftare vi njuta ett så ädelt nöje, desto mer behag finna vi däruti, dess starkare blir vår längtan att tränga dit. Vår själ börjar småningom känna ett behof af angenäma rörelser. Det tvungna, det sträfva och oböjliga i characteren måste sålunda efterhand mildras, sinnet antaga ett glättigare lynne, hjärtat öppnas för samfundsdygderna, för mensklighetens ömma och wälgörande känslor och en viss grad af stillhet och förnöjsamhet utbredas öfwer hela vårt wäsende."

Jag vill icke här ingå på en noggrann analys av detta estetiska åskådningssätt och försöka utreda i vad mån Tengström uttalar egna eller ansluter sig till andras åsikter. Ett

lika definitivt ställningstagande är i varje fall sällsynt i den tidens för musikestetikens vidkommande rätt fragmentariska litteratur. Tengströms uppfattning står direkt i strid med Kant, som tror sig böra ställa de bildande konsterna högre än musiken. Närmare ansluter han sig till Herders i tidigare skrifter i anslutning till engelsmannen Burke uttalade uppfattning om musikens inverkan på själen, som står högt över de konstarter, vilkas mottagande förmedlas genom synsinnet.¹ Märkligt är under alla förhållanden, att Tengström i detta tal gör sig till tolk för samma estetiska åskådningssätt, som går igen hos Schopenhauer, när denne talar om musiken såsom den omedelbaraste av alla konster.

Om det är ovisst i huru hög grad Tengströms konstuppfattning var beroende av strömningarna inom samtidens litteratur, så är det så mycket säkrare, att han tagit starka intryck av de antika författarnas ställning till musiken. Detta framgår med full tydlighet av det historiska avsnittet i hans första åbotal. Och det förefaller mig nästan, som om han här direkt ur de gamla källorna framletat sin kunskap. Visserligen kunde han hos kända författare finna uppgifter om musiken i bibeln, hos egyptier och greker. Den disputationslitteratur, som rörde musikaliska ämnen — om den också var tunn — och böcker, sådana som Hülphers' historiska avhandling om musik och instrumenter o. a., gävo åtskilliga upplysningar i den vägen. Det är lätt att hitta förebilder till sådana uttalanden som att Moses var "världens äldsta skribent" eller att musiken är "lika gammal med världen" — Johan Wellander säger i ett av sina föredrag, att musiken genom skaparens försyn blev uppfunnen icke långt efter världens skapelse. Men Tengström ger en mycket klar översikt av uppfattningarna om musiken under äldre tider och samlar framför allt exempel på musikens verkningar i folkens liv.

Han talar om musikens underbara ursprung: Jubal, Apollo och Mercurius; om dess icke mindre underbara verkningar: Vid lyrornas ljud sattes skogarna och själva bergen i rörelse, strömmarna hejdades i sitt lopp, stormarna tystnade och själva gudarna bragtes till medlidande. Talaren hade starka skäl att anföra för musikens betydelse, då han återopade bestämmelserna att lagar och författningar i Grekland sjöngos för

¹ Johan Gottfried Herders Stellung zur Musik, s. 28.

att bättre bevaras i minnet eller då han anförde påbjuden undervisning från spädeste barndomen ända till det trettionde året. Förhållandet mellan vetenskaperna, som man föga kände till, och musiken, som rent av ansågs nödvändig för samhällets bestånd, framstod i en viss analogi med vad han i början framhåvt rörande musikens inverkan på känslorna.

Tengström gör utförliga uttalanden om militärmusikens, festmusikens, begravningsmusikens, teatermusikens och kyrkomusikens verkningar. Här kan han ha haft många förebilder. Den värme och omedelbarhet, varmed han uttrycker sig, röjer dock en sann övertygelse bakom orden. Man märker, att han själv av en äkta böjelse dyrkar musiken, att han hade en egen erfarenhet av musikens inverkan på "ädla och känslfulla hjärtan". Särskilt hans vackra uttalande om kyrkomusiken och dess förmåga att sammangå med och stegra den religiösa känslan måste grunda sig på omedelbara intryck. Att han bland oratoriekomponister först nämner Pergolese vittnar även i sin mån om den uppskattning man ägnade hans Stabat mater, som Tengström troligen sedan Stockholms-tiden hade fängslats av.

När Tengström prisade musikens "goda och hälsosamma verkan på sederna", framhöll han uttryckligen, att detta beröm icke gällde vad slags musik som helst. Han ställde sig kritisk mot den tomma, mjuka och smekande harmonien, som endast går till örat men för övrigt ingenting uttrycker. Han gillade inte heller "dessa dristiga, inwicklade, brydsamma och mer tvungna än naturliga tonblandningar så ofta beundrade af den falska smaken men sällan af örat, än mer sällan af hjärtat godkända". Slutligen förkastade han "dessa konstnärers capricer, dessa oförmodade språng, denna djerfva och hastiga flyktan oktaverna igenom och dessa med så mycken beswärligt konstförstående tillskapade svåra lopp, brytningar och cadencer". Av en så beskaffad musik kunna sederna ej lova sig mycken båtнад, utbrister han. "Nej, utan endast af denna wanliga kärnfulla och något sägande musiken, dessa känslornas sanna uttryck, detta passionernas rena och starka språk, i vilket compositörerna tyckes hafva liksom ingjutit hela sin själ, all sin förmåga att röra och hänrycka åhörare."

Det är svårt att veta, mot vilken musik Tengströms kritik närmast riktade sig. Här skulle exempel ha varit värdefulla.

I vilken grad man undvek den "nya" musik, som framkom vid denna tid, är inte heller bekant. Under alla förhållanden måste Tengström, med den bestämda uppfattning han hade om de olika smakriktningarna, ha i avsevärd grad gjort sin röst gällande vid valet av repertoar för sällskapet. Det ifrågasvarande avsnittet i hans tal kan närapå fattas som en i början avgiven deklaration, i vilken riktning Musikaliska sällskapets verksamhet komme att gå.

Det här nedan meddelade andra talet, hållet den 24 januari 1795, hade i någon mån karaktären av ett minnestal. Fem år hade förflutit sedan sällskapet bildades. Talaren kunde icke underlåta att i inledningens hyllningsord återväcka minnet av den konung, på vars födelsedag festen firades, hans kärlek till de sköna konsterna, dem han "så til sägandes å nyo födt", som Tengström med rätta säger. Man förstår lätt, huru djupt och uppriktigt Gustaf III beundrades, då man här får en uttrycklig bekräftelse på, att också musiklivets blomstring i Åbo grundade sig på den kärlek till de sköna konsterna, som under hans regering blev allmän i riket. Att förhoppningarna om bifall och understöd gått i uppfyllelse gav Tengström ökad anledning till glädje och tillfredsställelse.

Den uppfattning Tengström uttalar, då han säger, att sången är naturens eget sätt att uttrycka sig och att instrumental-musiken blott är en imitation av sången, har han också funnit hos Sulzer. Sången var enligt denne författare det ursprungliga, både sjungandet och talandet var geniets uppfinning, en teori, till vilken talaren längre fram anknyter. Men Tengström får, ganska fyndigt för resten, i vaggvisan ett bra belägg på sångens hälsosamma inflytande. Detta uttalande får väl också tagas såsom bevis för vaggvisans allmänna förekomst bland de bildade klasserna under denna tid.

Vad Tengström säger om sångens ursprung och användning till väckandet av djupare och ädlare känslor, till lindrande av sorger och bekymmer eller som allmänt sällskapsnöje kräver inga kommentarer. Blandningen av idealitet och verklighetssinne liksom av bunden och obunden form hörde till tidens smak. Han visar sig besitta en aktningvärd historisk kunskap. Han känner kyrkomusikens omfattning och värde, den italienska stilens ytlighet, bristerna i "Fäderneslandets"

musikliv. Såsom bidrag till kännedomen om huru Sveriges musikutveckling tedde sig från samtida synpunkt äger talet utan tvivel sitt värde, på samma gång det anger den allmänna karaktären av festtalen i Musikaliska Sällskapet i Åbo. Och härmed följer talet in extenso.

W. Å.

I dag för 5 år sedan samlades Musikal. Sällskapet för första gången inom dessa murar, att med den lifligaste inbördes glädje begå de Musikaliska öfningar, som sedermera, enligt de af oss ingångna förbindelser, intil nuvarande tid fortfarit. — Sällskapet wille af en stor Konungs födelsedag låna någon slags märkvärdighet åt sitt företagande — och våra stadgar inwigde således för all tid denna dagen til vårt Musikal. Sällskaps högtidsdag.

Vi hoppades då, att länge inom detta samfund få med hwarje redlig svensk medborgare dela den wördnad, den glada och uprättiga tacksamhet, hwarmed ett lyckligt folk altid ihogkom och nämnde sin wälgörare sin Skydds Gud, och hwem af oss önskade ej då att på denna Swenska Folkets allmänna högtidsdag, få i en lång följd af år förena dessa medborgerlighetens offer med dem wi särskildt inom vårt sällskap funno oss pliktiga att frambära Swenska Konsternas Far och Beskyddare.

Men vår önskan — och vårt hopp de hafwa förswunnit! — Han föll midt i loppet af sin åra — kanske på dett han ej skulle hinna öfwerlefwa sin odödlighet!

Än äro wi för nära de tider, som tilbett, som beundrat honom. Dett är först i häfdernas röst, som Sanningen, döf för Agget, men än döfware för smickret, skall bestämma dett rum Gustaf III tillhör i minnets tempel bland Furstar, wärdiga Swears Konungathron.

Men dett blad i hans Lager som aldrig skall wissna, dett låf, som äfwen den senaste Efterwärlld aldrig skall bestrida honom, dett skänkes honom af Swenska Witterheten, och Swenska Konsterna, dem han under sin styrelse tid så til sägandes ånyo födt; dem han altid med en faderlig ömhet hägnade, upmuntrade och både genom belöningar och egen föresyn, ledde till den höjd af fullkomlighet, att de skalder han lifwat, de wältalare han lärt och upfostrat, och de mångfaldiga Konstnärer han skänkt Fäderneslandet, de skola så wist förewiga hans tidehwarf, som de redan i sina odödeliga arbeten uppnått, om ej öfwerträffat samtida Nationers berömdaste mästervärk.

Och då dessa Snillets och Smakens barn, förr samlade kring hans thron, nu samlade kring hans Grafwärd, tacksamma betala hans stoft den gård af wördnad och saknad de sin wän och Beskyddare ewigt äro skyldiga, kunde wäl Swenska Musiken glömma att bland sina samljud i dessa harmoniska låfsånger, som mer skola hedra tidehwarf-wet, dess uplysning och dess erkänsla, än den hjelten som för-tjenat dem?

Nej i de sänger, som skaldernas Gud
 Åt Snillet och Smaken har ägnat,
 höjas skall mäktigt, wid Lyrornas ljud
 Hans låf som dem älskat och hägnat.
 Ja, när den stod, honom Erkänslan gaf
 Den härjande tiden skall tära,
 Ewigt Polymnia, fäst wid hans graf,
 skall sjunga sin Älskares ära.

Den kärlek för dett wackra i konsterna, och i synnerhet den smak för Musicaliska öfningar, som under loppet af hans Regering blef så allmän i Sverige, spridde sig äfwen till Auras stränder, — och detta sällskap grundades, utan annan borgen för sitt bestånd, än dett i Nationen allmänt utbredda tycket för Musik man räknade uppå, och hwilket hopp wi på ett ganska angenämt sätt redan i flere år sett uppfyllas, medelst dett benägna bifall och understöd hwarmed våra medborgare af alla stånd och classer behagat fortfara att hedra och befordra wår inrättning, den endaste inom Landet i sitt slag, och kanske icke owärdig Finlands hufvudstad.

Åter öppnas wid början af en ny årgång Sällskapets wanliga samlingsrum til begående af dess fastställda högtidsdag, — hwars glans jag nu ser ökas af en lysande och talrik Folksamling, att jag äfwen däråf med fågnad wågar spå åt wårt Sällskap och dess yrken en fortfarande waraktighet.

Dett embete jag genom Sällskapets ytterligare förtroende inom dett-samma än innehar, har kallat mig att i dag genom ett offentligt tal öppna denna första högtideliga sammankomst på dett nyssingångna året, sedan jag förgäfwes sökt leda denna skyldigheten ifrån mig på skickligare, och av Embetsgöromål mindre hindrade talare.

Men denna nödwändighet att tala blir tillika den säkraste unskyllan för mig, då jag ej så wärdigt, som jag önskade, och dagens högtidlighet dett fordrar, kan tilfredsställa mina uplysta åhörarens wäntan med de strödda anmärkningar jag ämnat anföra om

*sångens uphof och olika om-
 skiften, äfwen i afseende på
 våra tider och wårt Fädernesland.*

Alla både lärda och olärda, både mer och mindre öfwade kännare af Musiken, kommer därom öfwerens, att en vocal sång i alt afseende äger ett stort och ostridigt företräde äfwen för fullkomligaste instrumental Musik. — Ja, också dessa Musikens Antagonister, som olyckligtwis blifwit födde med ett öra, känslolöst, eller till och med otåligt wid instrumenternas samljud, kunna dock gemenligen fördraga, ja stundom äfwen finna behag i en ren och expressiw Vocal-Musik.

Orsaken är lätt att inse: Sången näml. är så tilsägandes Naturens eget sätt att uttrycka sig; Instrumental Musiken däremot en blott imitation eller efterhärmmning af sången, — i samma mån mer eller

mindre fullkomlig, och angenäm för örat, som Componisten mer mäktat upfinna och wariera behagliga Melodier än han sysselsatt sig med en efter konstens reglor på dett nogaste utarbetad harmonie, hwartill blott behöfts wettenskap och öfning; då däremot dett cantabla och melodieusa i Musiken, dett som i synnerhet bemäktigar sig på en gång både örat och hjertat, både wärkar, underhåller och lik-som föder passionerna, är naturens, eller fast mer Snillet eget wärk.

Så wäl den wilda, som hylsade människan lämna bägge lika otwungne sitt bifall åt en vacker sång; — Hvarföre den ock warit både öfwad och älskad af alla världens tidehwarf, fastän ganska skiljaktig till sin smak och caractere, efter Folkslagens olika Nationallynne, och den grad af culture, dett ena folkslaget fram för dett andra kunnat hinna till.

Ja, redan i wår spädaste ålder tyckes Sången snarare nästan än något annat wärka uppå oss, och tillwinna sig wår uppmärksamhet. Ett barn gråter: man sjunger för detsamma, och det glömmet åt minstone för en stund sina behof, til och med sina plågor, det har ej någon ro, ingen sömn; men redan höjer Amman sin röst i den söfwane sången, — slumret ned stiger så ljufligen och oförmärkt öfver barnets hopgående ögonlock, och waggwisan swarar emot wärkan af det säkraste opiat.

Men, hwem skänkte Sängen åt människjan? Hwem har lärt henne denna förkjusande konst, at sjungande förhöja njutningen af lifwets nöjen? — at sjungande mildra och förgäta dess qwal?

Medfödd är den oss icke; om wi ej altför olämpligen wille ge namn af sång åt dessa blotta Instincternas skrålande, wilda och föga angenäma uttryck, dem wi hafwa gemensamma med de oskäligen djuren; utan sången är, liksom alla våra öfriga förmögenheter, en i samfundslefnaden, genom öfning och upmärksamhet, förwärfwad och fullkomnad talang, hwartil wi af naturens wälgörande hand fått blåtta fallenheten, näml. en behaglig organ att uttrycka en mängd af analoga och sammanstående ljud, — och ett öra, som med känsla och smak kan tilskapa och dömma öfwer dessa mångfaldigt olika tonblandningar.

Tyckte jag om att drömma med Pythagoras, och flere hans tilbedjare bland Grekelands och Roms wisa, så skulle jag lika så lätt som de kunna inbilla mig, att människjorna lärt Sängen af dett ljufliga harmoniska samljud, hwarmed de otaliga himlakropparna i den oändeligen rymden skola hwälfwa om hwarandra i fastställda banor och omloppstider, ehuru förmodligen ingen dödlighs öra än kunnat fatta dessa förmenta himmelska accorder. Wore jag åter Poët, skulle jag i mina phantasier måla mig

En djup och enslig myrtenlund
 Af tysta bäckar genomskuren,
 Och frid och sällhet i Naturen,
 I skygden af en salig midnattsstund:
 Jag skulle bilda för mitt öra

dig, känslans första Sångare,
 Så hänryckt, så förkjusande,
 dig ömma näktergal jag skulle tro mig höra
 I tusen alltid nya slag,
 Men alla tagna ur ditt hjärta,
 Besjunga kärlekens behag
 Begråta klagande dess smärta:
 Jag skulle tro mig se din sköna
 Af dina ljufwa toner rörd,
 Så öm, så blygsam til dig förd;
 din kärlek och din sång belöna;
 Och här den första älskaren
 Här tycker jag han borde lära,
 Att sjunga lika lågande
 til kärlekens och flickans ära.

Men, torde man inwända, det har dock gifwits mycket godt folk til i werlden, som kunnat altför wäl både älska och sjunga, utan denna slags underwisning; — — och jag måste sål. glömma mina dikter, för att på någon säkrare wäg bjuda til att upleta Sångens ursprung.

Uphofwet til en så wacker och intagande konst bör ej sökas an- norstades än i menniskohjertat, i dess mångfaldiga mer eller mindre häftiga böjelser, dess ömsom behagliga, ömsom obehagliga känslor, och den både åtrå och förmåga wi fått af Naturen, att uttrycka dem. — Alt efter dett olika sinnesrörelser omwäxla i vår själ, lämpar sig ock rösten, olika hög eller låg, skärpt eller mildrad, snabb eller långsam, för att liksom genom blotta tonen af vårt tal gifwa begrepp om hwad wi inom oss känna, önska, afsky, frukta, hoppas, o. s. v.

Wi tycka gemenligen om att intagas af dessa starkare sinnesrörelser, så att icke blott då glada och angenäma, utan äfwen sjelfwa de sorgliga känslorna kunna blifwa för oss en rik källa till wällust och förnöjelse. — Alla medel således, att på ett lifligt sätt dels wäcka dessa vår själs häftigare rörelser, dels underhålla detta passionernas swell, och att äfwen med framgång fortplanta den på andra, med hwilka wi lefwa och umgås, de måste nödwändigt behaga den sinliga menniskjan.

Och då Sängen, med en sammansatt styrka af Melodiens och Poësiens förenade kraft, mäktigare än något annat, upeldar känslan, ger lif, och liksom en kropp åt dess uttryck, förlänger dess njutning, och tillika liksom både väcker och upmuntrar anden, att med oss dela samma glada eller sorgliga wällust; så är dett ej underligt, att Sängen wunnit ett så allmänt insteg hos alla Nationer, att den gått in i deras Gudsdyrkan, deras Stats konst och allmänna upfostran, prydt och uphöjt deras högtidligheter, lifwat deras offentliga nöjen och tidsfördrif, och sål. bidragit att både gagna och pryda den allmänna sammanlefnaden.

Enkla och okonstlade woro wisserligen de första toner, hwarmed naturens glada son uttryckte sina känslor. — Men med Folkslagens hyfsning fick ock tonkonsten småningom mer odling, — och Folksånger diktades, som beundrade och oförändrade gingo ner Seclerne igenom och fortplantade på Efterwerlden Förfädernas kunskaper, Gudsdyrkan, seder, nöjen och lefnadssätt.

Den första wisa i werlden bestod wäl i något kårt och melodieust uttryck af en enda wiss glad känsla, hwaraf Sångarens själ då så kraftigt lifwades, att han ej mer kunde hämma den förnöjelse, som i denna ljufwa hänryckning liksom framströmmade i hans sång. — Kanske war dett en djup och helig beundran af Naturens prakt, eller glädjen öfwer en undsluppen stor öfwerhängande fara, — eller njutningen af en synnerl. ljuf och oväntad sällhet, — eller hwad jag först bordt gissa, kanske war dett skönhetens blick, och kärleken och hoppet, och dess belöning, som kallade den kjusta skalden att sjunga sin första Sång?

Snart blef Sängen ett allmänt sällskapsnöje. Man sjöng både offentlig och enskildt, i alla både större och mindre glada samqwäm, på skådeplatsen, idansen, wid bordet, och framför alt wid Bachi Pocaler, som aldrig än älskat tysta tilbedjare. — Ja, man lärde sig äfwen att använda sången til en mildring af lifwets sårger, dess bekymmer och olyckor, och att liksom i tonernas samljud bårtblanda minnet och känslan af det sårade hjertats qwal:

Där med ett tungt och såradt bröst
 En son sin döda far til grafwens portar följer,
 Hans stoft med sina tårar sköljer,
 Och höjer til hans låf en öm och tacksam röst,
 Och i sin sång sin smärta döljer,
 Och sitt beklämda hjertas tröst.

Där sitter på en öde strand
 En öfwergifwen älskarinna,
 Sig stödjande mot Lutan i sin hand
 Och hjertat fullt af hämdens brand
 Med all dess fasa hos en qwinna.
 Förtwiflad hon på lutan slår,
 Och sjunger sina qwal — — Ren hennes tårar rinna,
 Och sången läker hennes sår,
 Och af dess samljud hjertat lättnad får
 Och qwalen mildrade förswinna.

Här under fattigdom och nöd
 I plogens spår den trefna Landtman stretar
 Och flitig för de sinas bröd
 Med munter själ och härdad kropp arbetar,
 Om skördens skatter, ångens prakt,

Och bygdens nöjen glad han qwäder,
Och glömmet under Sångens takt,
Den tunga bana han beträder.

Där till en huld, men fattig mor,
som, sjelf af sorgen tård uppå

en halmbädd hwilar,
En hungrig barnhop tårögd ilar. — —
Men — brist och usselhet i hennes

koja bor,
hwad gör hon? — — Jo, med nödens stämma
Hon sjunger, ber sin Gud om bröd;
Och straxt med henne högt den späda skaran sjunger
Och gläds, och ber sin Gud om bröd
Och glömmet för en stund sin nöd
Sitt grymma öde, och sin hunger.

Ja,
där låg den Dygdige i bråttets fjettrar smidd.
Stor, wid sin oskuld trygg, han ej sitt fall
begråter,
Men ser med stilla själ sin hela olyckswidd,
Och sina mördare förlåter.
Han mod och sinneslugn af sångens samljud fick
Att tåligt sina bojor bära,
Och sjöng ännu i dödens ögonblick
Sin sista sång till dygdens ära.

Wärdigare bruk kunde wäl aldrig Sången helgas til, om ej dett än wärdigare, att sjunga den högstes låf, hans wishet, och wälgerningar, hans höghet och regering öfwer menniskjors barn. — Tidigt sål. redan i werldens första ålder, utgjorde Sången allmänt hos de äldsta folkslagen en betydlig del af deras Gudsdyrkan; qwäden af mångfaldigt slag författades af skalderna til deras Gudars ära, och sjöngos med uphöjda och förenade röster både i offentliga och enskilda sammankomster.

Sången blef dymedelst småningom, och i anseende til denna sin höga bestämmelse, ett föremål äfwen för den allmänna undervisningen, och för själfwa Philosophernas granskning och upmärksamhet. — Då därjämte de flesta Fornwerldens Lagar, äfwen som dess sedereglor och moraliska grundsatser, ämnade att i den upväxande Ungdomens hjertan implanta ära, och tapperhet, och dygd, och kärlek för Fäderneslandet, gemenligen woro satta i wers, på dett de genom Sångens tilhjelp så mycket lättare skulle kunna inhämtas och i minnet bibehållas, så blef dett äfwen af denna grund en helig och oundviklig skyldighet för hwar och en wäl upfostrad yngling på den tiden, att lära sig Sångkonsten, såsom ett medel, att därigenom danas både till menniskja och medborgare.

Men hwad sål. i kårthet, och liksom i förbigående är sagdt om Sångens flerfaldiga bruk, dess odling och ändamål, angår dock egentel. och nästan ensamt Grekerna och Romarena, Fornwerldens wittraste och mäst hyfsade Nationer, om hwilkas wettenskaper, konster och smak wi kunnat skaffa oss någon underrättelse.

Men med desse nämnkunnige Folkslagens sluteliga undergång uphörde äfwen Sångens gyllne ålder; och Musiken hade ofelbart, liksom de öfriga fria konsterna, aldeles utdött och försvunnit, under det djupa och långwariga barbari, som snart i 1000 år befäste wantrons och Despotismens wälde öfwer ett dömt och förnedradt menniskjoslägte; om ej de Chistnas Biskopar, och i synnerhet Påfwen i Rom, haft en uppenbar fördel därwid, att fästa den widskepeliga hopens upmärksamhet wid en prälände utwärtas Gudstjenst, åtföljd af en intagande och högtidelig Kyrko Musik.

Strödda öfwerlefwor åtminstone af de Gamlas Musik räddades således i dett allmänna skeppsbrått, som de öfriga konsterna, tillika med wettenskaperna undergingo; — och ligga dessa äldre Musikens manér, förnämligast den alfvarsamma och djupa Doriska tonarten, sannolikt än i dag till grund i den enkla och diatoniska Choral-sången, som ifrån Christna Kyrkans första åldrar, intil vår tid, blifwit utan synnerliga förändringar i Församlingen bibehållna, ehuru tidtals, wid wissa högtideliga tilfällen med flera stämmor och accompagnementer förökt, som dock alla, enligt harmoniens lagar, haft sin grund i själfwa den oförändrade hufwudtonen.

Förnämligast genom Påfwarnas beskydd och upmuntran, bibehöll sig sål. Sången i högsta flor uti Rom och dett öfriga Italien. Där skapades och den nya Musiken, då ett nytt ljus både i wettenskaperna och Konsterna började upgå i Europa i dett 15:de och 16:de århundrade; hwarföre och nästan alla än i dag uti den Musikaliska Wettenskapen förekommande konstord äro lånte af det italienska språket. — Där uppfördes äfw. de första operor, i hwilka sångkonsten fick ett nytt fält att wisa sig uppå; — och därifrån utspriddes sångare och sångerskor kring det öfriga Europa, som allestädes utbredde den italienska smaken, — kanske icke utan skäl tadlad för sina öfwerflödiga prydnader, och ett öfwerdrifwet bemödande, att mera wäcka örats beundran genom swåra och med mycken konst anbragta tonblandningar, långa och klingande roulader, djupa och chromatiska cadencer, utom andra sångkonstens egna manér och påfund, än att tala til hjertat och bemäktiga sig dess känslor.

Efterhand har nästan hwar och en Nation skapat sig en egen liksom national smak både i sång och sin öfriga musik, och de flästa länder i vår werlds del hafwa att framwisa infödda ypperliga konstnärer, som med den lyckligaste framgång bidragit til denna älskwarda wettenskapens odling och ytterligare fullkommande.

Men tilfället och faran att misshandla åhörarnes tålmod, befalla mig redan att inskränka dessa allmänna undersökningar om Sångkonstens åtskilliga öden i olika tidehwarf inom några sluteliga an-

märkningar om dess fortgång och om skiften äfwen innom vårt eget fädernesland.

Att våra gamla Swear och Göther, ända ifrån Odens tid, varit mycket fallna för Skaldskap och Sång, är af historien allmänt bekant. De sjöngo gärna dels wid Nationens allmänna sammankomster och offerhögtider, dels i enskilda samqwäm, wid måltider, i sina dryckeslag, wid sina wänners grafwar, och på stridsfältet, ömsom egna, ömsom Förfädernas bedrifter, Gudarnas låf, wänskapens ära, och de tappras sällhet i Walhall, och Sången utgjorde länge detta muntra och redeliga folkets käraste tidsfördrif.

Med Christendomen infördes en ny slags Sång, eller Kyrkosången, äfwen i den Swenska Församlingen, och odlades med mycken omsorg af det Andeliga Ståndet i synnerhet; — Men att dock äfwen den werdsliga Wisan under alt detta blifwit både författade och afsjungna, förnämligast i medeltidens mångfaldiga til Helgonens ära inrättade dryckesgillen, är af äldre handlingar nogsammt att inse; — och torde än några af dessa Förfädernas, enkla och okonstlade melodier, wara förwarade in til vår tid i de gammalmodiga folksånger, som än i dag wid dansen och jullekar, och andra slika glada tillfällen, sjungas af allmogen i Rikets aflägsnare och ifrån umgänge med främmande mera afsöndrade landskaper.

Då den öfwerflödigt sinliga prakten wid vår Gudstjenst i K: Gustaf I:s tid fick en så betydlig afprutning, och de til dess underhållande anslagna fonder började anwändas til helt andra behof, måste ock den af tidens talrika Klerker härtils så omtänksamt wårdade Kyrkosången widkännas mycken inskränkning, och har ända ifrån denna tiden småningom gått til dett förfall, hwaruti densamma på de flästa ställen i Riket sig än befinner.

Emellertid bibehölls dock än wid Lärowärken någon slags underwisning i Choralisången, dett enda slag af Vocal-Musik, som efter Konstens regler hos oss behandlades, — ända til dess Swenska Häfwet under Drottning Christinas Regering började wimla af utländingar, som utom många andra nyheter, och förr hos oss okända tidsfördrif, äfwen med sig införde en grannare och yppigare sång, både i Concerter och äfwen Theater stycken, som denna tiden flitigt gåfwos på Slottet, dels på Swenska, dels på åtskilliga främmande språk, i hwilka Drottningen skall funnit mycket behag, och dem således frikostigt upmuntrat och understödt.

Swenska allmänheten tyckes likwäl ej då än hafwa welat nog wänja sig wid dessa slags lustbarheter, så att Häfwets smak och exempel föga wärkade på Nationens allwarsamma lynne; — hälst de nästföljande Regenterne hade helt andra ämnen än nöjen och tidsfördrif att tänka uppå. — Ett Häf Capell, föga känt i Konster-nas historia, underhölls wäl på Stat; men mer för instrumental än wocal Musiken; — och dett war sål. föga oftare än wid wissa stora högtidligheter, såsom Kröningsfester, kungliga Biläger, Bisättningar och Begrifningar, som man fick höra någon annan än den wanliga

Kyrkosången; — och til dessa särskildta behof måste merendels ifrån utrikes orter anskaffas skickligare Sångare och Sångerskor.

Med Kon. Fredric, och de i hans Capell tjenstgörande tyskar, inkom ändtel. i Sverige, och stadgades småningom under ett långwarigt fredslugn, en mer allmän smak för Musikaliska öfningar, hwilka än mer hyfsades och fullkomnades af vår oförgätelige Roman, som wäl med skäl må kallas Swenska Musikens Far och Stiftare, så wäl i avseende till Compositionen, hwari han var den första Svensk, som förtjent något namn; — som äfwen till Exsecutionen hwari han på sin tid ägde en owanlig både inom och utom Riket högtaktad färdighet. — Dett mästa han satt, är i Kyrkostil och hwaraf äfwen vårt Academiska Bibliothek genom Författarens frikostighet, än äger några dyrbara öfwerlefwor; — Han upammade äfwen de första inhemska både Sångare och Sångerskor, som med smak och insikt kunde exsequera hans mästestycken, och som sedan åter danade de Röster, som prydt och utmärkt både Lowisas, och i synnerhet Gustaf III:s Musikaliska tidehwarf.

De redan i Kon. Fredrics tid å Ballhuset påbörjade, men sedermera än flitigare fortsatta theatraliska representationer af Operor, och andra med sångstycken upblandade Dramer, hafwa på ett utmärkt sätt bidragit til Sångkonstens odlande och fullkommande i Sverige, och att gifwa Nationen den numera allmänt hos oss rådande smaken både för sång, och alla slags andra Musikaliska yrken och öfningar.

Musikaliska Academien, stiftad af K. Gustaf III eller under annat namn den af honom med så mycken smak och kostnad anlagda och fullkomnade Swenska Operan blef dock egentel. den skola, hwaruti både skickliga Compositeurer och skicklige Röster skulle tildanas, och där äfwen en Stenborg, Karsten, fru Olin, utom flera andra, med den mäst lysande framgång, uparbetat sina sällsynta talanger för sången och dem de nu i den fullkomlighet innehafwa, att de med skäl kunna anses täfla om företrädet därute med Europas yppersta Mästare.

Äfwen den allwarsamma Kyrkomusiken har ej blifwit hos oss aldeles åsidosatt.

I hufwudstadens Kyrkor, äfwen som i andra särskilda andeliga Concerter, upföras ej sällan med biträde af Röster, både ifrån Häf Capellet och äfwen den i Sången wäl underwista skole ungdomen, ypperliga stycken af en Pergolesis, Haydns, Grauns, Hasses, Reichardts, m. fl. Oratorier och andeliga arbeten, att ej nämna sjelfwa Choral sången, som där af skickliga både Sångare och Organister handhafwas på ett både örat och hjertat ganska tilfredsställande sätt. — Önskanswärdt, att denna smak för en renare och uppbyggeligare Chormusik måtte efter hand sprida sig til Kyrkor och skolor äfwen i Prowincerna, gemenl. så färdiga att efterhärma hufwudstadens både onda och goda påfund, dess både kloka och okloka sedwanor!

I synnerhet synes den muntra Lyriska Sången hafwa tillvunnit sig Nationens allmänna tycke, så att både skalden och Compositeu-

ren dessa senare åren liksom täflat med hwarandra, att härutinnan förnöja allmänhetens smak; — hwarom ej allenast tidens mångfaldiga med sång bemängda Dramatiska arbeten, utan ock de åtskilliga — dels af vår glättiga Bellman, dels af andra lika lyckliga Författare, både i de så kallade *Musikaliske tidsfördrifwen*, och flere andra dylika Samlingar utgifne, och med de skönaste Melodier beledsagade Sångstycken, bära dett säkraste vittnesbörd.

Detta är dock ej dett enda fält, hwarå våra inhemska Compositörer med framgång wisat sig. På Stockholms 3:ne Theatrer hafwa de sista 20 åren åtskilliga originala operor och sångstycken med bifall blifwit uppförda, hwartil flera äfw. inhemska Författare satt en ypperlig Musik, och sål. också i detta afseende gjort sig wäl förtjente om Sångkonstens befordran i Fäderneslandet.

I Kyrkostilen hafwa likaledes en Zelbell, Ålström, Häffner, Kraus, utom flere, med mycken framgång arbetat, — och förtjenar i synnerhet att här omnämnas den sistnämndes, af alla kännare både inom och utom rikes, med så mycket och förtjent bifall emottagne, både Bisättnings och Begravnings Musik, hwarmed han tacksamt til Eliséen liksom beledsagat sin stora wälgörares och Fosterfars Gustaf III:s skugga, och tillika beredt sin egen odödlighet, sin rätt til den gemensamma minneswård, som i Konsternas tempel af Sång Gudinnorna ewigt skall helgas åt Snillet och Snillets Beskyddare. Mäktig är Sångens wärkan på människohjertat, — omotståndelig nästan dess förmåga att i själen wäcka dessa starka sinnesrörelser och passioner, utan hwilkas biträde wi aldrig blifwa i stånd att fatta något ädelt beslut, än mindre att utföra några stora och det wanliga öfwerträffande gärningar. — Må mig därföre wara tillåtet att slutel. yttra den wälmenta önskan att man redan ifrån yngre åren begagnade sig af den upwäxande ungdomens nästan allmänna och så tidigt redan i barnåren sig yttrande böjelse för Sängen, til att dymedelst, och med tilhjelp af lätta efter deras begrepp och fattningsgåfwa inrättade wisor i deras späda och böjliga hjertan inplanta de första grunderna af Religion, och dygd, och människokärlek, och sål. på ett behagligt och förnöjande sätt bereda wäg för den alfvarsammare upfostran wid mognare år då de allmänt borde lära wissa starka och högtideliga Nationalsånger, fulla af wäl uttryckta, höga, heliga och wördnadsfulla känslor för Gud, för Religionen, för Friheten, för Lagarna, för Medborgares rätt, för tapperheten, samdräktigheten, och andra slika ädla samfundsdygder, för Konung och ett älskadt Fädernesland.

Icke allenast forntidens häfder omtala, hwad wärkan slika folksånger haft på Nationens caractere, och huru kraftigt de bidragit til bildningen af deras både dygder och tänkesätt; — utan äfwen våra senare tider lämna oss därpå ett och annat märkeligt exempel. — Aldrig instämde t. ex. Gustaf Adolph på stridsfältet, omgifwen af sina tappra Krigsmän, den bekanta Psalmen: *Wår Gud är oss en wäldig borg*, att icke ett glädt hopp om seger, och en hjeltemodig förtröstan til den högstes hjelp, intog både härföraren och soldaten,

gjorde dem döfwa för farornas hot, och ledde dem til de blodigaste wapenskiften, såsom til den gladaste högtidlighet. —

Engelsmännen sjunga än i dag aldrig den högtidliga National sången: *God save the King*, utan att i själ och hjerta beprisa och känna wärdet af sin lyckliga Constitution, och af warmaste Frihets anda önska alt godt öfwer Konung och Fädernesland.

Ja de förente makterna hafwa mer än en gång under de sista årens fälttåg fått til sin stora afsaknad erfara, hwad mod och ihärdighet Frantsoerna lärt af Marseiller Hymnen, eller den bekanta *Ça ira*, att leende och oförfäradе nalkas walplatsen slå med entusiasmens raseri de talrikaste och bäst diciplinerade Arméer, bestorma de starkaste Fästen, och upresa Frihetsbaneret i hjertat af slagna och förjagade fienders eget land; — Att förbigå flera dylika exempel af denna Sångens märkliga wärkan på Nationernas lynne och dett allmänna tänkesättet. — Utan ett sådant användande af Sängen til hjertats, känslornas och sedernas förädling, förloras dess yppersta ändamål och äfwen den af både Konst och Natur mäst uparbetade Sång, blir i annat fall til dett högsta ett wäl artigt och oskyldigt, men ock endast örat och smaken förnöjande tidsfördrif.

Men min Kärlek til ett yrke, för hwilket jag nitälskar, och til hwars befordrande äfwen hos oss jag af alt hjerta önskade mig kunna något bidraga, torde ren förledt mig til en widlyftighet, som endast mina åhörarens godhet kan förlåta mig. — Wår högtidsdag bjuder oss redan gladare Sällskapsnöjen, och jag bör ej längre betaga mina åhörare dett nöjet att njuta dem.

Ja, njuten i fridens lugn, i skygden af den fredliga spira som en wis och människoälskande Furste sträcker öfwer ett lyckligt Folk, njuten glada, fria och samdräktiga den sällhet han skänker oss, och sjungom tacksamma hans wälgärningar emot Swea Folk! — ty ljuftware än Sångens harmonie är Enigheten i Medborgarnes hjertan, i deras kärlek för sitt Konungahus, i deras förenade bemödanden att befordra Fäderneslandets wälgång och lycksalighet. — Förtjenom genom wår samdräktighet, och de stilla samfundsdygderna, Sånggudinnornas ynnest. De trifwas altid gärna hos ett dygdigt och fridälskande Folk. — Fästom dem för ewigt wid Nordens lugna hemwister! — Och då de förskräckta och flyktande för wäpnade Millioners hälskri, och stridstrumpeternas dån, och dett rytande Krigets åskor, nödgas lämna dett Södra Europas olyckliga Folkslag, så helgom dem hos oss en säkrare Fristad, — bjudom dem att deltaga i våra menlösa lekar och tidsfördrif, och prisom därunder wår sällhet, som säkra för Krigets faror, i ro kunna sköta fredliga idrotter, ofta trygga wid wettenskapernas och Konsternas Altare, blanda i våra lugna sällskapsnöjen dett glada med dett nyttiga, och sålunda på ett angenämt sätt glömma samhällslefnadens bördor då wi så rikeligen njuta dess förmåner.

Under detta allmänna fredsläge, som lycksaligat Fäderneslandet, har ock wårt Sällskap ostördt fått fortsätta sina Musikaliska öfningar. — Wåra uplysta medborgares bifall och frikostighet har ej uphört att

understödja dem, — och våra Musikidkare hafwa än mindre uphört, att med sitt wanliga nit gifwa våra Concerter efterhand alt mera och större fullkomlighet.

Äfwen Sängen har förtjent och tilwunnit sig vår omwårdnad. Wi hafwa, så mycket hos oss stått, bjudit til att bidraga til dess befordrande och fortkomst ibland oss och att i allmänheten utbreda en bättre och allmännare smak för denna den wackraste af all Musik; men beklagligen hafwa wi ej än härtils i denna del upnått vår önskan! Dels hafwa skickliga Röster trutit oss, dels nog wärdiga mönster att bilda dem efter, — och ändteligen har en wiss fördom och laggränhet i anseende til det allmänna omdömet, afhållit dem som smak och skicklighet i Sångkonsten äga kunnat, att deltaga i våra Concerter, och att dymedelst gifwa dem sin största prydnad och behaglighet. — Men wi hoppas att dessa hinder för Sångens fortgång med tiden skola förswinna och att våra uplysta medborgare och medborgarinnor af alla Stånd skola gemensamt med oss bjuda til att hafwa dem!

Ja, Fröjdens döttrar! fram för alla
 I ägen til den äran rätt,
 Att skapa tidens tänkesätt
 Och Sånggudinnorna till Auras stränder kalla.
 I med behagen af Er röst
 Åt Smakens lagar skola gifwa,
 Och känslan för dett wackra, lifwa
 i sjelfwa Misanthropens bröst.
 Er oskuld och Er Skönhets prakt
 Af Sängen nytt behag skall winna,
 Och hundra hjertan för Er brinna,
 Betagne af dess Kjusnings makt.
 Och Skalden, tänd af hjertats Gud
 I kärlekens och glädjens yra
 Skall härma Edra Sångers ljud
 I ömma genljud af sin Lyra.

RÉSUMÉ

DISCOURS SOLENNEL DE JACOB TENGSTROM AVEC QUELQUES NOTES
 INTRODUCTIVES

Le professeur en Théologie Jacob Tengström, l'un des fondateurs de la Société Musicale d'Åbo (1790—1808), fit, à plusieurs reprises, des discours aux unversaires de la société. Il jouait, à l'orchestre, de la flûte traversière et connaissait bien la

littérature philosophique contemporaine. Il suivait, à plusieurs points de vue, Sulzer et était influencé par le romantisme naturel de Rousseau. Il tenait beaucoup à inculquer, par ses discours, le sentiment du pouvoir qu'a la musique d'ennoblir les mœurs et les opinions. Dans le discours publié ici, il décrit, d'une manière substantielle et détaillée, l'origine et le développement du chant et dépeint l'état où a été la musique chez les anciens peuples et en Suède. Il s'occupe surtout de montrer les changements vers le mieux que la musique a subi sous le règne de Gustave III, époque où la musique de la capitale de Finlande, Åbo, parvint également à une grande prospérité.